

»Fyrsta viðmerkingin hjartalæknin hevði, tá hann kom inn, var 'ná, der er vist nogen der har fortjent en guldmedalje'. Var tað ikki fyri fólkinum á staðnum, varð útfallið nógv verri. Her gjørdi tað allan munin«

Birita Petersen, mamma Karl

álvari, og rópa eftir at fáa hjálp inn á vøllin, greiðir Joan Hovgaard frá.

Joan rennur stillisliga yvir móti har Karl liggur á síðulinjuni. Hon heldur fyrst, at tað kanska er eitt beinbrot ella okkurt líknandi, ið er áfatt. Men tá hon kemur yvir til hansara, er tað ein munandi álvarsligari støða, enn hon fyrst gav sær far um.

– Tá eg komi yvir, liggur hann á liðini. Hann hevur krampar um allan kroppin. Eg leggi merki til at hann er bleikur, hevur bláar varrar og at pupillurnar eru útspílaðar. Og so merki eg at hann hevur ongan puls, sigur Joan Hovgaard.

Níggju lívbjargandi minuttir

Tað, ið síðani hendur, er stóra bragdið í øllum hesum. Joan Hovgaard er útbúgving lærari og hevur gjøgnum sítt starv verið á fyrstuhjálparskeiði, har hon hevur lært lívbjargandi fyrstuhjálp. Hon merkir eftir á Karli, at ongin puls er, og byrjar tí at geva fyrstuhjálp.

Á stílassinum heima við hús stendur eisini formaðurin í KÍ, Tummas Lervig. Hann sær hendingina og boðar alarmsentralinum frá umgangandi, tá Karl smellur um á fyrsta sinni. Meðan hann tosar við alarmsentralin, rennur hann oman á vøllin. Tá hann kemur til, har Karl liggur, gerst greitt, at Karl hevur fingið hjartasteðg. Tá ringir Tummas á øðrum sinni á alarmsentralin.

Onnur fólk streyma eisini til. Onkur loypir yvir í Svímjöhøllina í Klaksvík eftir einum hjartastartara. Joan hyggur upp og leggur eisini til merkis, at ein dama í svímjídrakt, bert við einum handklæði rundan um seg kemur við yvir á vøllin. Henda daman er sum skilst portørur, og hevur sæð at okkurt er áfatt. Eisini ein lívbjargari úr svímjöhøllini er komin við.

– Men tá vit skulu nýta hjartastartaran eru elektroðurnar útgingnar. So vit mugu halda áfram við at geva hjartamassagu og kunstigan andadrátt, greiðir Joan frá.

Tað er fysiskt krevjandi at geva lívbjargandi fyrstuhjálp, so tey eru trý fólk, ið arbeiða upp á Karl, meðan hann liggur á vøllinum. Hini bæði eru Laila Jacobsen úr Miðvági og Eyðstein Poulsen úr Klaksvík.

– Vit fáa lív í hann einaferð, altso puls, og leggja hann á liðina. Men so fær hann aftur hjartasteðg, og so mugu vit halda áfram at geva fyrstuhjálp, vísir Joan á.

At enda kemur sjúkrabilur á staðið, og portørarnir taka yvir. Tá sjúkrabilurin fer av staðnum við Karli eru akkurát níggju minuttir farnir.

»Gullmedalja«

Hetta hendi alt leygardag. Mánamorgun vóru Karl og foreldrin send til Danmarkar á Ríkissjúkrahúsið. Her hava læknar kannað Karl, til tess at finna útav, hvi hjartað steðgaði. Tey hava útilokað allar teir verstu og álvarsomu møguleikarnar. Mikudagin varð Karl lagdur undir skurð, har hann fekk ein ICD, ella pace-makeara, innopereraðan, sum forðar hjartanum at steðga aftur.

Men tað stendur rimmarfast, at skjóta fyrstuhjálpin á staðnum hevur gjørt allan munin.

– Ja, fyrsta viðmerkingin hjartalæknin hevði, tá hann kom inn, var »ná, der er vist nogen der har fortjent en guldmedalje«. Var tað ikki fyri fólkinum á staðnum, varð útfallið nógv verri. Her gjørdi tað allan munin, sigur mamma Karl, Birita Petersen.

Hevði Karl ikki fingið fyrstuhjálp beinanvegin og varð hann ikki komin undir læknað so skjótt, hevði møguleikin fyri heilaskaða og tí, sum er verri, verið nógv størri. Men tibetur hevur Karl tað eftir umstøðunum gott í dag.

– Sum nú er, sleppur Karl ikki av hjartadeildini í Keypmannahavn, tí hann er framvegis undir observatión. Men hann hevur tað gott, og vil gjarna sleppa í gongd aftur. Hann gleðir seg til vónandi at sleppa at spæla fótballt aftur, greiðir Birita frá.

Takksemi

Birita, John Heri og Karl eru øll við gott mót og gleða seg at koma heim. Men hjá teimum fyllir tað eisini nógv, at tey hava ótrúliga nógv at vera takksom fyri í dag.

– Serliga vilja vit takka øllum teimum, sum vóru á staðnum og komu Karl til hjálpar beinanvegin. Vit vilja eisini takka øllum leikarunum og báðum feløgnum fyri at taka sær so væl av dreingjunum. Og so serliga eina tøk til familjuna her í Føroyum, sum hava tikið sær av báðum beiggjunum hjá Karl, meðan vit øll hava verið her í Danmark, sigur Birita at enda.

Hesa ferð spældi tibetur væl av. Enn eina ferð gongur sjón fyri søgn, hvønn týðning tað hevur, at fólk eru til staðar, ið kunnu veita lívbjargandi fyrstuhjálp.

Kanska er hetta nakað, øll ítróttfeløg í Føroyum áttu at givið sínum venjarum og liðleiðarum skeið í. Tað tekur hóast alt bara nakrar tímar, og kann bjarga einum mannalívi.

Karl Mouritsen við liðskiparabandinum um armin, eftir dyst fyri 07 Vestur. – Sum nú er, sleppur Karl ikki av hjartadeildini í Keypmannahavn, tí hann er framvegis undir observatión. Men hann hevur tað gott, og vil gjarna sleppa í gongd aftur. Hann gleðir seg til vónandi at sleppa at spæla fótballt aftur, sigur Birita Petersen